

**LEGISLACIÓ I NORMATIVA
SOBRE GENT GRAN:
UNA APROXIMACIÓ**

Legislació i normativa sobre gent gran: una aproximació

M. Rosa A. Arregui Álava

Resum

Partint de la Declaració Universal dels Drets Humans i passant per la Constitució Espanyola, arribarem a l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears. Enunciat a les normes fonamentals el nou repartiment competencial, una sèrie de reials decrets varen fer efectives les transferències de competències de l'Estat a l'Administració autonòmica. Al mateix temps, es va produint l'entrega de part d'aquestes mateixes competències als consells insulars. Paral·lelament es va promulgar la normativa autonòmica bàsica reguladora de l'acció social. Lleis i decrets n'estableixen el marc legislatiu, enllaçat amb l'estatal i complementant-lo. De la regulació de les condicions d'obertura dels centres de persones majors, a les ajudes específiques per a aquest col·lectiu. De les prestacions econòmiques als programes de vacances. I com a punt d'arribada, el Pla Estratègic de persones majors.

Resumen

Partiendo de la Declaración Universal de Derechos Humanos y pasando por la Constitución Española, llegaremos al Estatuto de Autonomía de las Islas Baleares. Enunciado en las normas fundamentales el nuevo reparto competencial, una serie de reales decretos harán efectivas las transferencias de competencias del Estado a la Administración Autónoma. A la vez, se va produciendo la entrega de parte de esas mismas competencias a los consejos insulares. Paralelamente, se promulga la normativa autonómica básica reguladora de la acción social. Leyes y decretos establecen el marco legislativo propio, engarzado con el estatal y complementándolo. De la regulación de las condiciones de apertura de los centros de personas mayores, a las ayudas específicas para dicho colectivo. De las prestaciones económicas a los programas vacacionales. Y como punto de llegada, el Plan Estratégico de personas mayores.

Introducció

Aquest capítol vol ser un recorregut per la normativa legal aplicable a l'àrea de la gent gran. No pretén ser exhaustiu, ni ho pot ser. Fonamentalment perquè l'autora té una visió concreta del tema, obtinguda de dues fonts: l'una, per la condició de professora associada de l'assignatura de Serveis Socials a l'Escola de Treball Social i, l'altra, pel lloc de treball com a funcionària, adscrita a la Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració, com a lletrada assessora de la Direcció General d'Atenció a la Dependència.

S'ha aplegat la legislació vigent, encara que en algun cas s'ha retrocedit, amb la pretensió de fer-ho més comprensible. Malgrat les llacunes, esperam que podrà ser útil, i fem el ferm propòsit d'ampliar-la i completar-la en la pròxima edició de l'anuari.

Acords internacionals

per poder enunciar, estudiar o valorar la normativa legal aplicable, a data d'avui, a la protecció i cura dels vells, dels ancians, de la gent gran, de la tercera edat..., és imprescindible retrogradar a l'any 1948, al dia 10 del mes de desembre, data en què l'Organització de les Nacions Unides, nascuda feia poc, pren, a París, un dels acords més simbòlics: la Declaració Universal dels Drets Humans, com a «ideal comú pel qual tots els pobles i nacions han d'esforçar-se».

A l'article 25 hi ha una menció expressa a la vellesa: «Tota persona [...] té, així mateix, dret a les assegurances en cas de desocupació, malaltia, invalidesa, viduïtat, *vellesa*, o altres casos de pèrdua dels seus mitjans de subsistència per circumstàncies independents de la seva voluntat.»

La percepció social de l'envelliment ha anat progressant. El mateix any 1948, a l'Assemblea General de les Nacions Unides, es va presentar un projecte d'atenció a la vellesa denominat Declaració dels Drets de la Vellesa. Aquest projecte ja es fonamentava en uns punts de referència preferents per valorar la durada i la qualitat de vida de les persones majors, sobretot, pel que fa referència a la salut, l'economia, l'atenció social, l'habitatge i el lleure.

L'any 1969, també a l'Assemblea General de les Nacions Unides, es varen presentar propostes relatives a l'àmbit gerontològic.

El 1982 va tenir lloc a la ciutat de Viena una assemblea mundial sobre l'envelliment, organitzada per les Nacions Unides, que va elaborar el Pla d'acció internacional sobre l'envelliment, en què es varen plantejar una sèrie d'anàlisis sobre la realitat gerontològica actual.

De llavors ençà, el Consell d'Europa i les societats gerontològiques dels diferents països han creat una sèrie de comissions de treball, així com determinades dates commemoratives, amb l'objecte que es prengui consciència del fenomen social que significa l'envelliment. L'Any de la Gent Gran en va ser un exemple.

El Comitè Regional de la regió europea de l'Organització Mundial de la Salut també té l'objectiu de potenciar els conceptes d'equitat i igualtat en matèria de salut, a fi d'incrementar no tan sols els anys de vida sinó també la qualitat, entesa com a anys de vida activa i autònoma.

Normes fonamentals

la **Constitució espanyola**, de 27 de desembre de 1978, s'inicia a l'article 1.1, amb la següent declaració: «España se constituye en un Estado social y democrático de derecho, que propugna como valores superiores de su ordenamiento jurídico, la libertad, la justicia, la igualdad y el pluralismo político.»

A l'article 9.2, continua: «Corresponde a los poderes públicos promover las condiciones para que la libertad y la igualdad del individuo y de los grupos en que se integran sean reales y efectivas; remover los obstáculos que impidan o dificulten su plenitud y facilitar la participación de todos los ciudadanos en la vida política, económica, cultural y social.»

Al títol I, «Dels drets i deures fonamentals», article 10, estableix: «1. la dignidad de la persona, los derechos inviolables que le son inherentes, el libre desarrollo de la personalidad, el respeto a la Ley y a los derechos de los demás, son fundamento del orden político y de la paz social.

»2. Las normas relativas a los derechos fundamentales y a las libertades que la Constitución reconoce, se interpretarán de conformidad con la Declaración Universal de Derechos Humanos y los tratados y Acuerdos internacionales sobre las mismas materias ratificados por España.»

Dins el mateix títol, al capítol III, «Dels principis rectors de la política social», diu a l'article 39.1: «Los poderes públicos aseguran la protección social, económica y jurídica de la familia.» I a l'article 41: «Los poderes públicos mantendrán un régimen público de Seguridad Social para todos los ciudadanos que garantice la asistencia y prestaciones sociales suficientes ante situaciones de necesidad, especialmente en caso de desempleo. La asistencia y prestaciones complementarias serán libres.» I finalment, expressament a l'article 50: «Los poderes públicos garantizarán, mediante pensiones adecuadas y periódicamente actualizadas, la suficiencia económica a los ciudadanos durante la *tercera edad*. Asimismo, y con independencia de las obligaciones familiares, promoverán su bienestar mediante un sistema de servicios sociales que atenderán sus problemas específicos de salud, vivienda, cultura y ocio.»

Un altre títol de la Constitució amb incidència en aquest tema és la distribució competencial que fa entre els diferents poders públics, és a dir, entre l'Estat i les comunitats autònomes. Més endavant veurem la regulació que el nostre Estatut d'autonomia fa de les atribucions del Govern de la CAIB i els consells insulars.

L'article 148 estableix: «Las Comunidades Autónomas podrán asumir competencias en las siguientes materias: [...] 20ª .- Asistencia Social.»

L'article 149 estableix: «El Estado tiene competencia exclusiva sobre las siguientes materias: 1ª. La regulación de las condiciones básicas que garanticen la igualdad de todos los españoles en el ejercicio de los derechos y en el cumplimiento de los deberes constitucionales.

»17ª. Legislación básica y régimen económico de la Seguridad Social, sin perjuicio de la ejecución de sus servicios por las Comunidades Autónomas.»

L'estatut d'autonomia

L'Estatut d'autonomia de les Illes Balears va ser aprovat mitjançant la Llei orgànica 2/1983, de 28 de febrer, publicada al BOE l'1 de març. Després de les modificacions puntuals incorporades per la Llei orgànica 9/1994 i la Llei orgànica 3/1999, es va aprovar i es va publicar, amb data d'1 de març de 2007, la Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, de reforma de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, text actualment vigent, i que va introduir modificacions importants, fonamentalment pel que fa a l'assumpció i la distribució de competències en matèria d'acció social entre el Govern de la Comunitat Autònoma i els consells insulars, a més de la creació, per segregació, del Consell de Formentera.

I així, diu el títol II, «Dels drets, els deures i les llibertats dels ciutadans de les Illes Balears»: «Article 16. Drets socials. 1. Els poders públics de les Illes Balears defensaran i promouran els drets socials dels ciutadans de les Illes Balears, que representen un àmbit inseparable del respecte dels valors i drets universals de les persones i que constitueixen un dels fonaments cívics del progrés econòmic, cultural i tecnològic de la comunitat autònoma. 2. Mitjançant una llei del Parlament, s'elaborarà la Carta dels Drets Socials [...]. 3. En tot cas, l'actuació de les administracions públiques de les Illes Balears s'haurà de centrar primordialment en els àmbits següents: [...]; la protecció i l'atenció integral de les persones majors per a la promoció de la seva autonomia personal i de l'envelliment actiu que els permeti una vida digna i independent i el seu benestar social i individual [...]. 4. Les administracions públiques, en el marc de les seves competències respectives, promouran les condicions necessàries perquè els drets socials dels ciutadans de les Illes Balears i dels grups i col·lectius en què s'integren siguin objecte d'una aplicació real i efectiva.»

Els articles següents diuen: «Article 19. Drets en relació amb les persones *dependents*. 1. Les Administracions Públiques de les Illes Balears, segons la Carta de Drets Socials, garantirán en tot cas a tota persona dependent el dret a les prestacions públiques necessàries per a assegurar la seva autonomia personal, la seva integració socioprofessional i la seva participació en la vida social de la comunitat. Les administracions públiques de les Illes Balears procuraran a les persones dependents la seva integració per mitjà d'una política d'igualtat d'oportunitats, desenvolupant mesures d'acció positiva, i garantirán l'accessibilitat espacial de les instal·lacions, el edificis i els serveis públics. [...]

- Article 21. Pobresa i inserció social.
- Article 22. Dret a l'accés a un habitatge digne.
- Article 25. Salut»

Pel que fa a les competències de les nostres institucions, el títol III, «De les competències de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears», diu: «Article 30. Competències exclusives. La Comunitat autònoma té la competència exclusiva en les matèries següents, sens perjudici del que disposa l'article 149.1 de la Constitució: [...] 14. Tercera edat. 15. Acció i benestar social. [...] Complements de la Seguretat Social no contributiva. [...] Polítiques d'atenció a persones dependents. [...]

- Article 31. Competències de desenvolupament legislatiu i execució. En el marc de la legislació bàsica de l'Estat, correspon a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears el desenvolupament legislatiu i l'execució de les matèries següents: [...] 12. Seguretat Social, exceptuant les normes que configuren el seu regim econòmic.
- Article 32. Competències exclusives. Correspon a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, en els termes que estableixin les lleis i normes reglamentàries que, en desenvolupament de la seva legislació dicti l'Estat, la funció executiva en les matèries següents: [...] 4. Règim econòmic de la Seguretat Social respectant els principis d'unitat economicopatrimonial i seguretat financera de la Seguretat Social.
- Títol IV «De les Institucions de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears». Capítol IV «Dels Consells Insulars».
- Article 69. Clàusula de tancament. Les competències no atribuïdes expressament com a pròpies als consells insulars en el present Estatut d'Autonomia corresponen al Govern de les Illes Balears, sense que en cap cas no siguin susceptibles de transferència aquelles que per la seva pròpia naturalesa tenguin un caràcter suprainsular, que incideixin sobre l'ordenació i la planificació de l'activitat econòmica general a l'àmbit autònic o aquelles competències l'exercici de les quals exigeixi l'obligació de vetllar per l'equilibri o la cohesió territorial entre les diferents illes.
- Article 70. Competències pròpies. Són competències pròpies dels consells insulars, a més de les que els siguin atribuïdes per la legislació estatal, les matèries següents: [...] 4. Serveis socials i Assistència social. [...]. Política de protecció i atenció a persones dependents. Complements de la Seguretat Social no contributiva.
- Disposició Transitòria Cinquena. Comissió Mixta de Transferències Govern-consells insulars. Per al traspàs de les funcions i els serveis inherents a les competències atribuïdes com a pròpies als consells insulars a què fa referència l'article 69 del present Estatut, es

crearà una comissió mixta de transferències Govern-consells insulars que tindrà caràcter paritari. [...]»

Assumpció de competències per les administracions públiques de les illes balears

De l'Administració general de l'Estat a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears

Esdevé adient recollir les successives normes que han anat consolidant l'exercici de les competències a càrrec del Govern de la Comunitat Autònoma i, tot seguit, les que han possibilitat exercir les seves als consells insulars.

A l'etapa preautonòmica, es va fer la primera transferència de competències mitjançant el Reial decret 251/1982, de 15 de gener, i dos anys després, vigent l'Estatut d'autonomia, es va dictar el Reial decret 853/1984, de 22 de febrer, d'ampliació i adaptació del traspàs de funcions i serveis de l'Estat en matèria de serveis i assistència socials (BOE núm. 111, de 9 de maig).

En aquests decrets, s'inclouïa, pel que fa a la gent gran, el traspàs de les funcions corresponents als centres i establiments dependents de l'Institut Nacional d'Assistència Social (AISNA), i la gestió del Fons Nacional d'Assistència Social (FONAS), precursors de les actuals pensions no contributives de la Seguretat Social, entre d'altres matèries.

Hauríem d'esperar fins a la promulgació del Reial decret 2153/1996, de 27 de setembre, sobre traspàs de funcions i serveis de la Seguretat Social a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en matèries encomanades a l'Institut Nacional de Serveis Socials (INSERSO) per ampliar el camp d'actuació. Publicat el decret al BOE número 255, de 22 d'octubre, no obstant això, l'exercici de les competències s'ajornava fins a l'1 de gener de 1997.

Aquesta transferència de competències estava prevista a l'article 149.1.17a de la Constitució espanyola, i a l'article 12.8 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears de 1983. Es tracta de la funció executiva en matèria de gestió de les prestacions i els serveis socials del sistema de Seguretat Social, la gestió d'assistència social i serveis socials complementaris de les prestacions bàsiques. Inclou, pel que respecta a les persones majors, els centres i serveis de què era titular l'Institut Nacional de Serveis Socials (INSERSO) —per exemple, la Residència de la Bonanova—, i la gestió de les pensions no contributives de la Seguretat Social per jubilació (PNCJ), i per invalidesa.

Les pensions no contributives de la Seguretat Social havien estat creades per la Llei 26/1990, de 20 de desembre, norma que va a ser posteriorment derogada en integrar-se al text del

Reial decret legislatiu 1/1994, de 20 de juny, en virtut del qual es va aprovar el text refós de la Llei general de la Seguretat Social.

L' Institut Balear d'Afers Socials (IBAS)

Un cop publicat el Reial decret 2153/1996, el Govern de la CAIB es va preparar per rebre aquestes transferències. Així, mitjançant la Llei 4/1996, de 19 de desembre, de Pressuposts Generals de la CAIB per a l'any 1997 (BOIB de 31 de desembre), disposició addicional setena es va crear l'Institut Balear d'Afers Socials (IBAS) com a entitat autònoma de caràcter administratiu, dotada de personalitat jurídica pròpia, i plena capacitat d'obrar. Aquest organisme va exercir les competències d'administració, gestió i serveis de la Seguretat Social a la Comunitat Autònoma provinents de les transferències fins a l'any 2003.

Va ser mitjançant la disposició addicional setena de la Llei 10/2003, d'acompanyament a la de Pressuposts Generals de la CAIB per a 2004, de mesures tributàries i administratives (BOIB núm. 179 ext., de 29 desembre de 2003), que es va extingir la personalitat jurídica de l'entitat autònoma, i es varen atribuir a la conselleria competent en matèria de serveis socials (llavors la de Presidència i Esports) les competències que exercia en aquesta matèria, tenint en compte que, mentrestant, s'havien efectuat transferències de part de les competències en la matèria als consells insulars, com veurem a continuació.

De la Comunitat Autònoma de les Illes Balears als consells insulars

La Llei 12/1993, de 20 de desembre, d'atribució de competències als consells insulars, en matèria de serveis socials i assistència social, corresponents al Decret del Consell General Interinsular de 28 de juny de 1982 (BOCAIB núm. 151, de 31 de desembre de 1993)

Amb data 28 de juny de 1982, el Ple del Consell General Interinsular havia aprovat un decret pel qual es delegaven als consells insulars competències en matèria de serveis socials i assistència social, tot i que posteriorment el Govern balear va assumir novament les competències delegades al Consell Insular de Mallorca, d'acord amb aquest darrer.

D'una altra banda, la disposició transitòria novena de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, establia que els acords de la Comissió Tècnica Interinsular, com a encarregada de distribuir entre els consells insulars les competències a què feia referència l'article 39 d'aquell Estatut, havien d'adoptar la forma de proposta al Parlament de les Illes Balears, que, si esqueia, aprovaria mitjançant una llei. La Llei 5/1989, de 23 de abril, de consells insulars, llavors vigent, es pronunciava en el mateix sentit, i així la Llei 12/1993 s'ajustava a les pautes marcades en relació amb els diversos aspectes de l'atribució de competències, com a reconeixement del caràcter marc que comportava la Llei 5/1989, precitada.

Pel que fa a la gent gran, mitjançant la Llei 12/1993, es varen atribuir com a competències pròpies als consells insulars de Mallorca, de Menorca i d'Eivissa i Formentera les següents competències de la Comunitat Autònoma: «La concessió i gestió de les subvencions i ajudes a finalitats assistencials a persones físiques i a centres o entitats per a beneficiaris residents a l'àmbit territorial de cada un dels consells sobre les matèries de tercera edat [...]. No es transfereix inversió nova per aquests conceptes.»

La Llei 14/2001, de 29 d'octubre, d'atribució de competències als consells insulars en matèria de serveis socials i Seguretat Social

Però fou amb la Llei 14/2001, de 29 d'octubre, d'atribució de competències als consells insulars en matèria de serveis socials i Seguretat Social (BOIB núm. 135, de 10 de novembre) quan va quedar definida l'actual distribució de competències en matèria de gent gran, entre d'altres qüestions.

D'acord amb l'article 39.7 de l'Estatut d'autonomia, que preveia la possibilitat que els consells insulars assumissin la funció executiva i la gestió de l'assistència social i dels serveis socials, es transferiren a aquests ens les competències en matèria de control administratiu d'entitats, serveis i centres de serveis socials, i s'adaptaren i se n'ampliaren funcions transferides mitjançant la Llei 12/1993 en matèria de serveis socials.

A més a més, mitjançant aquesta llei, els consells insulars varem assumir competències en matèria de gestió de prestacions i serveis socials del sistema de Seguretat Social, que havien estat traspassades a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears pel Reial decret 2153/1996, de 27 de setembre.

Aquesta transferència es va complementar amb l'atribució als consells de la potestat normativa complementària en matèria de serveis socials, en els termes que fixa la mateixa llei. La transferència incloïa l'execució per part dels consells, al seu àmbit territorial, dels plans i programes autonòmics en matèria de serveis socials.

La funció executiva i la gestió en matèria de control administratiu d'entitats, serveis i centres de serveis socials, comprèn l'autorització de serveis i centres de serveis socials, la qualificació de l'entitat col·laboradora, la creació i la gestió dels registres insulars del Sistema Balear de Serveis Socials i la funció inspectora i sancionadora en la matèria, al seu àmbit territorial.

Els consells insulars exercien com a pròpies les funcions executives i de gestió relatives a la instrucció i resolució dels procediments d'atorgament de prestacions individuals del Sistema Balear de Serveis Socials i de concessió d'ajuts institucionals. Això inclou els ajuts públics per al finançament de corporacions locals i entitats privades sense afany de lucre,

destinades a l'execució de projectes específics de construcció, d'adaptació o de reconversió de centres d'atenció per a gent gran, entre d'altres.

L'article 9 de la Llei 14/2001 especifica que correspon als consells:

- La creació i el manteniment dels centres d'atenció a la gent gran que ofereixin places residencials per estades temporals o permanents, en el marc d'una assistència integral als beneficiaris del sistema de la Seguretat Social per a vàlids i/o assistits
- La creació i el manteniment de centres de dia per a l'atenció a la gent gran
- La programació i l'execució de l'acció assistencial i la gestió de les prestacions socials en el si dels serveis i centres propis d'atenció a gent gran
- La concertació de reserva i ocupació de places residencials per a gent gran [...] amb entitats públiques i privades, sense ànim de guany
- La gestió dels programes d'integració social destinats a la gent gran
- La gestió de serveis generals [...] a beneficiaris del sistema de la Seguretat Social
- La tramitació i la valoració de les sol·licituds d'ingrés a places residencials [...] d'atenció a gent gran [...] així com de les peticions temporals i estades diürnes.

Totes aquestes competències s'hauran d'exercir d'acord amb la legislació bàsica estatal que regula les condicions i els barems d'aplicació per a l'ingrés dels beneficiaris als centres.

El Govern de les Illes Balears es reservava les potestats i les actuacions següents:

- La potestat reglamentària normativa sobre les competències atribuïdes als consells insulars (aquest punt s'ha de reconsiderar a la llum de la regulació del nou Estatut d'autonomia).
- La planificació, el desenvolupament i la coordinació de la política comuna dels serveis socials en el conjunt de les Illes, sense perjudici de l'ordenació que cada consell insular realitzi en el seu àmbit territorial i en el marc de la planificació autonòmica.

A més, l'Administració de la Comunitat Autònoma es reserva les potestats, els serveis, les funcions i les actuacions específiques següents:

- L'ordenació i la gestió del Registre Central de Serveis Socials.
- L'autorització i el registre de serveis i centres de serveis socials de caràcter suprainsular.
- La creació, l'organització, el finançament i la gestió d'aquells serveis i centres de serveis socials que siguin de caràcter suprainsular.

- La gestió de les pensions no contributives de jubilació [...] previstes al Reial decret legislatiu 1/1994, de 20 de juny, pel qual es va aprovar el text refós de la Llei general de la Seguretat Social [...], la gestió de les pensions assistencials derivades de l'extingit Fons d'Assistència Social.
- L'articulació dels plans i programes de serveis socials que es formalitzin conjuntament entre l'Administració general de l'Estat i la de la Comunitat Autònoma. No obstant això, els consells insulars podran formular propostes de projectes, perquè s'inclouin en els plans i programes esmentats.
- Les relacions que, legalment o convencionalment, correspongui mantenir amb l'Administració general de l'Estat i/o les entitats gestores de la Seguretat Social, tant les estatals com les de les altres comunitats autònomes.

La Llei 14/2001 feia també una previsió pel que fa a la potestat reglamentària dels consells insulars sobre les matèries objecte de transferència i el desenvolupament de la normativa bàsica, quant als requisits i les condicions funcionals i materials mínimes dels centres i serveis afectats per les transferències, i en especial, als de persones majors.

Hem de fer constar la previsió que va fer la llei respecte a la data d'efectivitat de les transferències per a cada consell insular. Així, per als de Menorca i l'aleshores Consell d'Eivissa i Formentera, la data va ser el dia 1 de gener de 2002, però per al Consell de Mallorca, es va ajornar a l'1 de gener de 2004.

I fins que el desplegament del nou Estatut d'autonomia no produeixi modificacions, aquesta és la situació.

Normativa pròpia de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears

Ebossat el marc competencial, arriba el moment de considerar el desenvolupament normatiu de les competències atorgades per l'ordenament constitucional i estatutari, dut a terme per les nostres institucions de govern en relació amb la gent gran.

La llei d'acció social de les Illes Balears

La norma bàsica, fins a data d'avui, en matèria de serveis socials, és la Llei 9/1987, d'11 de febrer, d'acció social (BOCAIB núm. 53, de 28 d'abril). A l'exposició de motius, es fan consideracions respecte dels apartats següents:

- I. Problemàtica actual de l'acció social
- II. L'acció social a la Constitució espanyola i a l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears

- III. Assumpció de competències en acció social
- IV. La llei com a marc de l'ordenació bàsica del sistema d'acció social
- V. Distribució de competències dins el sistema d'acció social
- VI. Principis que informen la llei
- VII. Finançament del sistema d'acció social

La llei està dividida en set títols i trenta-sis articles, dues disposicions addicionals, tres disposicions transitòries i quatre de finals.

El títol I recull les disposicions generals: objecte de la llei, definició del sistema d'acció social, àmbit d'aplicació, titulars de drets, criteris d'actuació, i principis bàsics.

El títol II estableix les prestacions: articulació del sistema, prestacions tècniques, els serveis socials generals, els serveis socials específics, la igualtat d'accés als serveis socials, l'autorització de centres de serveis socials i les prestacions econòmiques.

El títol III estableix les competències, si bé cal tenir en compte el que ha estat dit anteriorment pel que fa a les transferències consolidades i el nou Estatut d'autonomia: competències del Govern de la CAIB, competències dels consells insulars, i competències dels ajuntaments. L'aproximació de l'acció social als ciutadans, la col·laboració entre administracions públiques, la col·laboració de la iniciativa privada, el control de les entitats privades sense afany de lucre, la col·laboració de les associacions privades d'interès social i d'utilitat pública, la reserva urbanística per a centres de serveis socials, les àrees de responsabilitat del Govern de la Comunitat Autònoma, les àrees de responsabilitat de consells insulars i ajuntaments i de la conselleria competent.

El títol IV, de la participació, regula el Consell Superior d'Acció Social de la CAIB i les seves funcions, els consells insulars d'Acció Social, els consells municipals d'Acció Social i la Comissió de Coordinació d'Acció Social.

El títol V, del finançament, estableix el que anirà a càrrec de la Comunitat Autònoma, a càrrec dels consells insulars, a càrrec dels ajuntaments, i el que anirà a càrrec d'usuaris i de particulars. Acaba preconitzant la substitució del sistema de subvencions per fórmules inserides en la planificació.

Pel que fa a la referència específica a la gent gran, la llei fa expressa menció al col·lectiu, de manera inevitable, a l'exposició de motius, segon punt, «L'acció social a la Constitució Espanyola i a l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears», i al títol II, article 10: «Els serveis socials específics, seran els següents: [...] c) D'assistència a la tercera edat, per tal d'assegurar el benestar dels ancians, d'afavorir-ne el manteniment en el seu entorn habitual de vida i d'evitar-ne la marginació.»

Resta palès que aquests vint anys transcorreguts, la superació dels diferents estadis polítics i administratius d'assumpció de competències previstes a la Constitució, les transferències efectuades des del Govern als consells insulars, l'aparició de noves figures jurídiques com ara la dependència, el nou Estatut d'autonomia, la realitat social, el creixement de la sensibilitat i del nivell d'exigència de la ciutadania; els nous conceptes de plans integrals, de carteres de serveis, dels serveis socials com a drets subjectius, fan imprescindible una nova llei reguladora de l'acció social o dels serveis socials a la nostra comunitat autònoma. De fet un nou projecte és, a data d'avui, molt pròxim a iniciar la tramitació parlamentària que en faci realitat la promulgació.

La Llei del voluntariat de les Illes Balears

Una vegada regulat a tot l'Estat el voluntariat mitjançant la Llei 6/1996, de 15 de gener, del voluntariat (BOE núm. 15, de 17 de gener), la nostra comunitat autònoma va aprovar, seguint l'exemple estatal, la Llei 3/1998, de 18 de maig, del voluntariat de les Illes Balears (BOCAIB núm. 70, de 28 de maig), en la qual s'estableix un marc normatiu que, tot respectant la voluntat i la independència de les organitzacions de voluntariat i dels voluntaris mateixos, regula i garanteix l'acció voluntària.

Pel fet de ser una norma genèrica i transversal, és indubtable la relació amb el món de les persones grans, malgrat que, dins el text, no hi hagi referència a cap dels possibles col·lectius destinataris de l'acció del voluntariat.

La Llei d'inspecció i sancions de serveis socials

Llei 4/1999, de 31 de març, reguladora de la funció inspectora i sancionadora en matèria de serveis socials (BOCAIB núm. 45, de 10 d'abril).

Aprovada la Llei 9/1987, d'11 de febrer, d'acció social de les Illes Balears —i posteriorment la Llei 12/1993, de 20 de desembre, d'atribució de competències als consells insulars en matèria de serveis socials i assistència social—, i per tant, establert el marc normatiu fonamental de l'ordenació dels serveis socials i amb aquell disseny de repartiment de competències entre les administracions autonòmica, insular i municipal, s'atribuí al Govern i a l'Administració de les Illes Balears la titularitat, entre d'altres, de les facultats d'inspeccionar, supervisar i controlar el compliment de la normativa aplicable, a les competències assumides, i del funcionament de les diverses institucions públiques i privades. També atribuïa al govern la competència d'aplicació dels recursos econòmics assignats als serveis socials i l'assistència social, tant per part de les entitats públiques com per part de les entitats privades, finançades totalment o parcialment amb fons públics, mitjançant subvencions o concerts. Així, esdevingué necessari desenvolupar i regular les actuacions inspectores i sancionadores que pertocaven a les instàncies autonòmiques.

Som al mateix supòsit que la Llei del voluntariat, que com que és una llei transversal respecte dels serveis socials, afecta a tots i, de manera especial, les persones grans. És evident la intensitat d'ús que es fa per part de la gent gran dels centres i serveis socials, públics, concertats i privats.

L'esmentat avantprojecte de Llei de serveis socials inclou una nova regulació d'aquesta matèria, de manera que la llei vigent quedarà substituïda en aprovar-se la futura.

Decret 66/1999, de 4 de juny, pel qual s'aprova el reglament regulador del sistema balear de serveis socials (BOCAIB núm. 77, de 15 de juny)

Seguint en la línia de disposicions de caràcter generalista, que resulten fonamentals, hem de fer referència a aquest reglament, abans de considerar la regulació específica dels centres i dels serveis per a la gent gran.

Un dels objectius perseguits pel reglament és l'establiment d'un marc conceptual, de principis i requisits bàsics, que puguin ser d'aplicació a qualsevol tipus de persona usuària i d'entitat prestadora de serveis socials.

La importància d'aquest decret ens duu a fer referència somera del seu contingut:

Títol I. Disposicions generals (objecte i definicions)

Títol II. De les persones usuàries dels serveis socials (drets i obligacions de les persones usuàries, ingrés en un establiment residencial)

Títol III. Xarxa bàsica de serveis socials de responsabilitat pública (accés als serveis, suspensió i extinció de la prestació de serveis socials)

Títol IV. Entitats que prestin serveis socials. Capítol I, Règim d'autoritzacions (activitats sotmeses a autorització, procediment per obtenir les autoritzacions, revocació de les autoritzacions i suspensió de les activitats). Capítol II, Registre central de serveis socials (naturalesa i estructura del registre, procediment d'inscripció, cancel·lació de les inscripcions i efectes). Capítol III, Obligacions de les entitats titulars de serveis socials.

Títol V. De la coordinació, col·laboració i cooperació amb entitats que prestin serveis socials (col·laboració entre les administracions públiques i col·laboració i cooperació entre l'Administració pública i les entitats privades col·laboradores). (S'ha de tenir en compte la incidència en aquest capítol de la Llei 30/2007, de 30 d'octubre, de contractes del sector públic, BOE del 31.)

Títol VI. Prestacions econòmiques. (Naturalesa, classes i beneficiaris.)

Títol VII. Inspecció. Es remet a la Llei 4/1999, ja esmentada.

A l'Annex d'aquest decret, s'especifiquen i predeterminen les distintes tipologies de serveis socials del Sistema Balear de Serveis Socials, i pel que fa a la gent gran, inclou fins a vuit tipologies diferents de serveis socials específics o especialitzats.

Centres de gent gran

La disposició addicional primera del Decret 66/1999 preveu que: per ordre dels consellers competents, s'aprovarà, sempre que no hagi estat ja objecte de regulació i amb la màxima celeritat possible, la tipologia de les entitats, els serveis i centres de serveis socials, les seves condicions materials i funcionals mínimes, així com les ràtios de personal a què es fa referència en aquest reglament.

Com ja hem esmentat, al mateix decret es va incorporar un annex amb la tipologia d'entitats, centres i serveis socials, que, referents a les persones majors i amb la qualitat d'especialitzats, són els següents:

2.3 Àrea d'atenció social a les persones majors

2.3.1 Unitat tècnica d'avaluació de fluxos

2.3.2 Servei de centres de dia per a persones majors

2.3.3 Servei de centres residencials per a persones majors

2.3.3.1 Servei d'habitatges tutelats

2.3.3.2 Servei de residència

2.3.3.3 Altres

2.3.4 Servei per a oci i lleure per a persones majors

2.3.5 Altres.

El Butlletí Oficial de les Illes Balears de 30 d'octubre de 2001 va publicar el Decret 123/2001, de definició i regulació de les condicions mínimes d'obertura i funcionament dels centres i serveis de persones majors, tant públics com privats, ubicats al territori de les Illes Balears.

Aquest decret va sofrir una petita modificació referida a l'acreditació professional dels tècnics en cures auxiliars d'infermeria i tècnic d'atenció sociosanitària, mitjançant el Decret 10/2007, de 16 de febrer (BOIB núm. 31, d'1 de març).

El Decret 123/2001 va tenir per objecte definir els centres i serveis per a gent gran, públics i privats, així com establir els requisits i les condicions mínimes, tant materials com de personal, que han de complir, amb la finalitat de garantir l'atenció adient a aquest col·lectiu. El decret s'estructura en sis títols:

El títol I conté les disposicions comunes als diversos tipus de centres i serveis, defineix cadascun dels centres i regula els requisits i les condicions mínimes que han de complir.

El títol II regula els centres d'estades diürnes, els objectius i funcions, els requisits que han de complir els usuaris i les condicions materials arquitectòniques i de personal del centre.

El títol III es refereix als centres socioculturals i en regula els objectius i les funcions, el règim dels usuaris, els serveis i els requisits materials i de personal.

El títol IV tracta dels habitatges tutelats i regula els mateixos aspectes que els dos títols anteriors (objectius, funcions, usuaris, etc.).

El títol V és el més extens i regula les residències. Com a novetat respecte a la regulació anterior introdueix ràtios de personal i modernitza la normativa que hi havia en matèria de residències.

Finalment, el títol VI regula breument els clubs de la gent gran, en defineix els objectius, es refereix al funcionament, que es regirà pels seus reglaments de règim interior, i fa una menció al personal.

Estatut bàsic dels centres de gent gran

A proposta de la consellera de Presidència, amb data 12 de març de 1999, es va aprovar el Decret 16/1999, pel qual es regulava l'Estatut bàsic dels centres de dia per a la gent gran dependent de l'Institut Balear d'Afers Socials (BOCAIB núm. 37, de 23 de març), però va tenir una vigència molt curta, perquè, amb data 4 de desembre del mateix any, es va publicar un nou decret, que el va derogar.

A proposta del conseller de Treball i Benestar Social, el Consell de Govern va aprovar, amb data 26 de novembre, el Decret 244/1999, pel qual es regula l'estatut bàsic dels centres de persones majors dependents de l'Institut Balear d'Afers Socials. En allò que no es preveïés en aquest decret, els centres de la tercera edat que depenien de l'IBAS continuarien regint-se pel que disposa l'Ordre ministerial de 16 de maig de 1985, a causa del caràcter d'aplicació subsidiària.

Els centres de gent gran que en aquella data depenien de l'IBAS depenen actualment (Llei 14/2001) del consell insular corresponent a l'illa on estan ubicats.

El Consell Social de Persones Majors

Mitjançant Decret 48/1997, de 7 de febrer, es va crear el Consell Social de Persones Majors de les Illes Balears (BOCAIB núm. 47, de 19 d'abril), amb l'objectiu d'institucionalitzar la col·laboració i la participació del moviment associatiu de la gent gran, com també per servir de camí per propiciar una participació més plena d'aquest grup en el desenvolupament social, polític, econòmic i cultural de la societat.

És un òrgan col·legiat de caràcter consultiu. Les seves funcions són d'assessorament i d'informació permanent. Funciona en ple i en comissió permanent. Es poden crear

comissions especialitzades, i està prevista l'assistència de persones expertes, tant al ple com a la comissió permanent.

Prestacions econòmiques estatals per a gent gran

Reial decret legislatiu 1/1994, de 20 de juny, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de la Seguretat Social

Pel que fa al concepte de prestacions del sistema de la Seguretat Social, tenim, en primer lloc, les pensions de jubilació. La complexitat del sistema, que combina el règim de cotització, la base reguladora i el temps cotitzat, entenem que excedeix l'àmbit d'aquest treball, però creiem que, almenys, haurem de fer referència a la regulació continguda al títol II, capítol VII, Jubilació, secció 1a, Jubilació en la modalitat contributiva (articles 160 a 166), i secció 2a, Jubilació en la modalitat no contributiva (articles 167 a 170).

Com que les pensions de viduïtat del sistema contributiu no són específiques de la tercera edat, són remarcables per la incidència que tenen, encara que sigui per qüestions estadístiques. Estan regulades al capítol VIII del mateix títol II de la llei.

Hem de remarcar el fet que la gestió administrativa de les pensions no contributives de jubilació (PNCJ), correspon a la conselleria competent en matèria d'acció social de la CAIB, i que, mitjançant el Decret 11/2007, d'11 de juliol, del president de les Illes Balears, pel qual s'estableixen les competències i l'estructura orgànica bàsica de les conselleries de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears —punt 8—, varen ser encomanades, entre d'altres, a la Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració. La gestió econòmica correspon a l'Institut Nacional de la Seguretat Social.

El reconeixement del dret de les pensions de jubilació, duu implícita la condició de pensionista, i per tant, el dret propi a l'assistència sanitària i farmacèutica del sistema i als serveis socials.

Mesures complementàries

La Llei 42/2006, de 28 de desembre, de Pressuposts Generals de l'Estat per a 2007, a l'article 40.2, va establir per a aquell any un complement de pensió dirigit als pensionistes de jubilació i invalidesa de la Seguretat Social —modalitat no contributiva—, que acreditassin feientment la manca d'habitatge en propietat i la residència habitual en un habitatge llogat per propietaris amb qui no tinguessin cap relació de parentiu fins al tercer grau. Igualment, va establir una altra sèrie de requisits i condicionants, que es varen desenvolupar mitjançant el Reial decret 1400/2007, de 29 d'octubre (BOE núm. 260, de 30 d'octubre).

La competència per a la gestió de la tramitació es va atribuir a les comunitats autònomes, però la gestió econòmica —el pagament— va correspondre a la Seguretat Social, perquè es tractava d'un complement de les pensions no contributives, com ha estat dit. Crida l'atenció que les dones titulars de PNC però no titulars dels contractes de lloguer, perquè ho era el cònjuge, no varen tenir accés a aquest complement.

Termalisme social per a gent gran

Es tracta d'un servei complementari de les prestacions del sistema de la Seguretat Social, gestionat per l'IMSERSO, que té per objecte facilitar l'assistència que en els establiments termals es presta a les persones de la tercera edat que per prescripció facultativa ho necessiten.

Està regulat per les ordres ministerials de 15 de març de 1989, de 26 de desembre de 1990 i per la Resolució de 2 de gener de 2006.

Vacances per a gent gran

L'Institut de Majors i Serveis Socials convoca programes de vacances per a la gent gran amb un efecte remarcable en l'estabilitat de l'ocupació a les zones de destinació d'aquest tipus de turisme, com ara la nostra comunitat autònoma. El requisit fonamental per gaudir d'aquestes vacances és l'edat i/o la condició de pensionista. Cada any, l'IMSERSO fa la convocatòria i anuncia les destinacions de vacances.

Prestacions econòmiques autonòmiques

Des de la conselleria competent en matèria d'acció social del Govern de la CAIB, s'han gestionat ajuts per al sector de la gent gran, alguns de provinents de fons del Pla gerontològic nacional, amb finançament conjunt de les dues administracions; altres amb fons propis de la CAIB. Uns de destinats directament a la gent gran, altres a entitats públiques o privades per a l'execució d'activitats, plans o programes adreçats a l'atenció de les persones majors.

La llei de la dependència ha absorbit els ajuts que s'havien establert per a cures al domicili de les persones en situació de dependència severa i de les famílies curadores. Es pot veure la darrera convocatòria efectuada mitjançant una resolució de la consellera de Presidència i Esports de 24 de maig de 2007 (BOIB núm. 79 de 26 de maig). Però es segueixen convocant ajuts mitjançant subvencions com les establertes a la Resolució de la consellera d'Afers Socials, Promoció i Immigració de 28 de desembre de 2007, per la qual s'aproven les bases de la convocatòria dels ajuts econòmics individuals destinats a sufragar les despeses i l'assistència de persones majors en règim d'acolliment en un domicili particular per a l'any 2008.

Targeta bàsica

Amb aquesta denominació, des de l'any 2000, la conselleria competent en matèria de serveis socials té establert un ajut complementari de la qual són beneficiàries les persones de més de 65 anys, a més de les persones que tinguin reconeguda una discapacitat igual o superior al 65 per cent i, lògicament, resideixin a les Illes Balears, entre d'altres requisits. Aquests s'estableixen, cada any, mitjançant la corresponent convocatòria pública, amb el concepte de subvenció. La quantia fixada de l'import individual per a l'any 2008 és de 210 euros, i es lliura mitjançant una targeta bancària. La Resolució de la consellera d'Afers Socials, Promoció i Immigració de 26 de juny de 2008, per la qual s'aprova la convocatòria d'ajuts per adquirir productes de primera necessitat per a l'any 2008, es va publicar al BOIB núm. 93, de 3 de juliol.

Exempció de taxes a la gent gran

La Llei 10/1995, de 20 de desembre, de reforma tributària, Funció Pública i patrimoni de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 163, de 20 de març), a l'article 2 disposa que estan exempts del pagament de taxes els reconeixements, informes o certificacions que faci o expedeixi la Conselleria de Salut a les persones més grans de 65 anys, per a l'obtenció o la renovació dels permisos de conduir.

Promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència

L'entrada en vigor de la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència (BOE núm. 299, de 14 de desembre) i totes les normes de desenvolupament, ha suposat l'absorció de les línies d'ajuts i subvencions individuals per al manteniment de les persones majors al seu entorn, quan aquestes situacions estan cobertes per les prestacions i els ajuts econòmics de l'esmentada llei. La financiació d'aquesta llei es mixta, Estat i Comunitat Autònoma.

Ja que a la Llei 39/2006 s'hi dediquen altres capítols de l'Anuari, ens limitam a relacionar la normativa estatal i l'autonòmica que fins a data d'avui desenvolupen i fan possible l'aplicació de la llei esmentada.

El Reial decret 504/2007, de 20 d'abril, pel qual s'aprova el barem de valoració de la situació de dependència establert per la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència (BOE núm. 96, de 21 de abril), modificat pel Reial decret 1198/2007, de 14 de setembre, pel qual es modifica el Reial decret 504/2007, de 20 d'abril, en matèria de reconeixement de descans

per maternitat en els supòsits de discapacitat del fill, i de reconeixement de la necessitat d'assistència de tercera persona (ATP) (BOE núm. 237, de 3 d'octubre).

El Reial decret 614/2007, d'11 de maig, sobre el nivell mínim de protecció del sistema per a l'autonomia i atenció a la dependència garantit per l'Administració general de l'Estat (BOE núm. 114, de 12 de maig).

El Reial decret 615/2007, d'11 de maig, pel qual es regula la Seguretat Social dels cuidadors de les persones en situació de dependència (BOE núm. 114, de 12 de maig).

Resolució de l'Institut de Majors i Serveis Socials (IMSERSO) mitjançant la qual es publica l'Acord del Consell Territorial del Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència, pel qual s'estableixen els acords en matèria de valoració de la situació de dependència (BOE núm. 136, de 7 de juny).

Ordre del Ministeri de Treball i Afers Socials 1459/2007, de 25 de maig, per la qual s'estableix el sistema d'informació del sistema per a l'autonomia personal i atenció a la dependència i es crea el corresponent fitxer informatitzat de dades (BOE núm. 127, de 28 de maig).

El Reial decret 727/2007 de 8 de juny, sobre criteris per determinar les intensitats de protecció dels serveis i la quantia de les prestacions econòmiques de la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència (BOE núm. 138, de 9 de juny).

Resolució de la consellera d'Afers Socials, Promoció i Immigració de 7 de setembre de 2007 per la qual es crea l'Equip Tècnic de Valoració per a la Declaració de la Situació de Dependència i es revoca la de 31 de juliol de 2007 (BOIB núm. 140, de 18 de setembre).

Resolució de la consellera d'Afers Socials, Promoció i Immigració de 8 de novembre de 2007 per la qual es regula amb caràcter urgent i transitori el procediment per al reconeixement de la situació de dependència, la intensitat de protecció dels serveis i el règim de compatibilitat de les prestacions del sistema per a l'autonomia personal i atenció a la dependència, a l'àmbit de la comunitat autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 170, de 15 de novembre).

El Reial decret 6/2008, d'11 de gener, pel qual es determina el nivell mínim de protecció garantit als beneficiaris del sistema per a l'autonomia i atenció a la dependència en l'exercici 2008 (BOE núm. 11, de 12 de gener).

El Reial decret 7/2008, d'11 de gener, pel qual s'estableixen les prestacions econòmiques de la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència per a l'exercici 2008 (BOE núm. 11, de 12 de gener).

Resolució de la consellera d'Afers Socials, Promoció i Immigració de 14 de febrer de 2008 per la qual es regula l'habilitació de les persones que han de dur a terme les funcions establertes en els procediments d'execució de la Llei 39/2006, de 14 de desembre, i en la normativa de desplegament en l'àmbit de les Illes Balears (BOIB núm. 23, de 16 de febrer).

Altres

Conveni amb l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de les Illes Balears

El desembre de 2006, la consellera de Presidència i Esports va subscriure un conveni amb l'ICAIB, representat pel degà, per a la prestació d'un servei d'orientació i d'assessorament gratuït per a gent gran i discapacitats, que incloïa la concessió d'un advocat del torn d'ofici, que es duu a terme a la seu de l'actual Direcció General d'Atenció a la Dependència, aleshores de Serveis Socials. A més a més, s'ha incrementat el nombre de dies que es presta el servei, que a hores d'ara és diari, atès l'augment d'usuaris. Es presta mitjançant tres advocades col·legiades que atenen les persones usuàries

Plans de gent gran

Encara que no es tracta en sentit estricte de normativa legal sobre persones grans, vull acabar aquest treball fent esment de:

- El Pla integral de les persones majors, dut a terme entre els anys 1997 i 1999, per un equip dirigit per Àngels Treserra i Soler, que no va veure la llum oficialment perquè no es varen enllestir els tràmits procedimentals exigibles (aprovació per Consell de Govern i donar compte al Parlament de les Illes Balears), i que havia estat promogut per la Direcció General d'Acció Social de la Conselleria de Presidència.
- El Pla estratègic de les persones majors de les Illes Balears, dirigit per Carme Orte Socias, promogut per l'IBAS, Conselleria de Benestar Social, que sí que mereix formalment la condició de pla integral, atès que el Consell de Govern el va aprovar i seguidament el va sotmetre a la consideració del Parlament de les Illes Balears.

Referències

ARREGUI, M. R. (2004). «Aproximación al estudio de la normativa legal aplicable a los servicios sociales de la Islas Baleares». Palma.

BERROCAL, M. A. (2007). *Legislació d'Afers Socials*. Col·lecció Legislativa 10, Institut d'Estudis Autònoms. Secretaria de la Presidència. Govern de les Illes Balears.

ORTE, C. (2001). «Pla estratègic de les persones majors de les Illes Balears». Conselleria de Benestar Social. IBAS.

TRESERA, M. A. (1998). «Projecte de Pla integral de les persones majors». Direcció General d'Acció Social. Conselleria de Presidència. Palma.

LEGISLACIÓ

Declaració Universal dels Drets Humans

Article 25

Constitució Espanyola, de 27 de desembre de 1978.

Article 1.1

Article .9.2

Article 10

Article 39.1

Article 41

Article 50

Article 148

Article 149

Reial Decret 251/1982, de 15 de febrer, de transferències de competències , funcions i serveis de l'Estat en matèria de serveis i assistència socials, als ens preautonòmics.

Reial Decret 853/1984, de 22 de febrer, d'ampliació i adaptació del traspàs de funcions i serveis de l'Estat en matèria de serveis i assistència socials (BOE núm. 111, de 9 de maig).

Ordre del Ministeri de Treball de 16 de maig de 1985 reguladora de l'estatut bàsic dels centres de persones majors dependents de l'INSERSO

Ordres del Ministeri de Treball i Afers Socials de 15 de març de 1989 (BOE núm. 81 de 5 d'abril) i de 26 de desembre de 1990 (BOE núm. 10 de 11 de gener de 1991) per les que es regula el termalisme social de l'IMSERSO.

Reial Decret Legislatiu 1/1994, de 20 de juny, pel que s'aprova el text refós de la Llei General de la Seguretat Social. (BOE núm. 154 de 29 de juny) en especial els Articles 160 a 170.

Llei 6/1996, de 15 de gener, del voluntariat (BOE núm. 15, de 17 de gener de 1996).

Reial Decret 2153/1996, de 27 de setembre, sobre traspàs de funcions i serveis de la Seguretat Social a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en matèries encomanades a l'Institut Nacional de Serveis Socials (INSERSO) per ampliar el camp d'actuació. Publicat el decret al BOE número 255 de 22 d'octubre

La Llei 42/2006, de 28 de desembre, de Pressuposts Generals de l'Estat per a 2007, (BOE de 30 de desembre)

Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de la autonomia personal y atenció a les persones en situació de dependència (BOE núm. 299 de 14 de desembre)

El Reial Decret 504/2007, de 20 d'abril, pel qual s'aprova el barem de valoració de la situació de dependència establert per la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les persones en situació de dependència (BOE núm. 96 de 21 de abril); modificat pel Reial decret 1198/2007, de 14 de setembre, pel qual es modifica el Reial decret 504/2007, de 20 d'abril, en matèria de reconeixement de descans per maternitat en els supòsits de discapacitat del fill, i de reconeixement de la necessitat d'assistència de tercera persona (ATP) (BOE núm. 237 de 3 d'octubre)

Reial Decret 614/2007, de 11 de maig, sobre el nivell mínim de protecció del Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència garantit per l'Administració General de l'Estat (BOE núm. 114 de 12 de maig)

Reial Decret 615/2007, d'11 de maig, pel que es regula la Seguretat Social dels cuidadors de les persones en situació de dependència BOE núm. 114 de 12 de maig)

Ordre del Ministeri de Treball i Afers Socials, 1459/2007, de 25 de maig, per la qual s'estableix el sistema d'informació del sistema per a l'autonomia personal i atenció a la dependència i crea el corresponent fitxer informatitzat de dades (BOE núm. 127 de 28 de maig)

Reial Decret 727/2007, de 8 de juny, sobre criteris per a determinar les intensitats de protecció dels serveis i la quantia de les prestacions econòmiques de la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les persones en situació de dependència.(BOE núm. 138 de 9 de juny)

Reial Decret 1400/2007, de 29 d'octubre (BOE núm. 260 de 30 d'octubre)

Reial decret 6/2008, d'11 de gener, pel qual es determina el nivell mínim de protecció garantit als beneficiaris del sistema per a l'Autonomia i atenció a la Dependència en l'exercici 2008 (BOE núm. 11 de 12 de gener)

Reial decret 7/2008, d'11 de gener, pel qual s'estableixen les prestacions econòmiques de la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència per a l'exercici 2008 (BOE núm. 11 de 12 de gener)

Estatut d'Autonomia, Llei Orgànica 2/1983, de 28 de febrer (BOE l'1 de març) modificat per la Llei Orgànica 9/1994 i la Llei Orgànica 3/1999. Text vigent, la Llei Orgànica 1/2007, de 28 de febrer, (BOIB d'1 de març)

Llei 9/1987, d'11 de febrer, d'acció social de les Illes Balears (BOCAIB núm. 53, de 28 d'abril de 1987).

Llei 5/1989, de 13 d'abril, de Consells Insulars de les Illes Balears (BOCAIB núm. 61 de 18 de maig)

Llei 12/1993, de 20 de desembre, d'atribució de competències als consells insulars, en matèria de serveis socials i assistència social, corresponents al Decret del Consell General Interinsular de 28 de juny de 1982 (BOCAIB núm. 151, de 31 de desembre de 1993).

La Llei 10/1995, de 20 de desembre, de reforma tributària, funció pública i patrimoni de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, (BOIB núm. 163 de 20 de març),

Llei 4/1996, de 19 de desembre, de Pressuposts Generals de la CAIB per l'any 1997, (BOIB de 31 de desembre)

Decret 48/1997, de 7 de febrer, pel qual es va crear el Consell Superior de persones majors de les Illes Balears, (BOCAIB núm. 47 de 19 d'abril)

Llei 3/1998, de 18 de maig, del Voluntariat de les Illes Balears (BOCAIB núm. 70, de 28 de maig)

Decret 16/1999, regulador de l'Estatut bàsic dels centres de dia per a les persones majors dependents de l'Institut Balear d'Afers Socials (BOCAIB núm. 37 de 23 de març)

Llei 4/1999, de 31 de març, reguladora de la funció inspectora i sancionadora en matèria de serveis socials (BOCAIB núm. 45, de 10 d'abril de 1999).

Decret 66/1999, de 4 de juny, pel qual s'aprova el reglament regulador del sistema balear de serveis socials (BOCAIB núm. 77, de 15 de juny de 1999).

Decret 244/1999, de 26 de novembre, pel qual es regula l'Estatut Bàsic dels centres de persones majors dependents de l'Institut Balear d'Afers Socials.

Decret 123/2001, de 19 d'octubre, de definició i regulació de les condicions mínimes d'obertura i funcionament dels centres i serveis de persones majors, tant públics com privats, ubicats al territori de les Illes Balears, (BOIB núm. 130, de 30 d'octubre) modificat pel Decret 10/2007, de 16 de febrer (BOIB núm. 31 d'1 de març).

Llei 14/2001, de 29 d'octubre, d'atribució de competències als consells insulars en matèria de serveis socials i seguretat social (BOIB núm. 135, de 10 de novembre de 2001).

Llei 10/2003, d'acompanyament a la de Pressuposts Generals de la CAIB per a 2004, de mesures tributàries i administratives (BOIB núm. 179 ext. De 29 de desembre de 2003)

Resolució de la consellera de Presidència i esports, de 31 de gener de 2007 (BOIB núm. 22 de 10 de febrer)

Resolució de la consellera de Presidència i esports de 24 de maig de 2007 (BOIB núm. 79 de 26 de maig)

Decret 11/2007, d'11 de juliol, del president de les Illes Balears, pel qual s'estableixen les competències i l'estructura orgànica bàsica de les conselleries de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears

Resolució de la consellera d'Afers Socials, Promoció i Immigració de 7 de setembre de 2007 per la qual es crea l'Equip Tècnic de Valoració per a la Declaració de la Situació de Dependència i es revoca la de 31 de juliol de 2007.(BOIB núm 140 de 18 de setembre)

Resolució de la consellera d'Afers Socials, Promoció i Immigració de 8 de novembre de 2007 per la qual es regula amb caràcter urgent i transitori el procediment per al reconeixement de la situació de dependència, la intensitat de protecció dels serveis i el règim de compatibilitat de les prestacions del Sistema per a l'Autonomia personal i Atenció a la Dependència, a l'àmbit de la comunitat autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 170 de 15 de novembre)

Resolució de la consellera d'Afers Socials, promoció i immigració de 28 de desembre de 2007 per la qual s'aproven les bases de la convocatòria dels ajuts econòmics individuals destinats a sufragar les despeses i l'assistència de persones majors en règim d'acolliment

en un domicili particular per a l'any 2008.

Resolució de la consellera d'Afers Socials, Promoció i Immigració de 14 de febrer de 2008, per la qual es regula l'habilitació de les persones que han de dur a terme les funcions establertes en els procediments d'execució de la Llei 39/2006, de 14 de desembre, i en la normativa de desplegament en l'àmbit de les Illes Balears. (BOIB núm. 23 de 16 de febrer)

Resolució de la consellera d'Afers Socials, Promoció i Immigració, de 26 de juny de 2008, per la qual s'aprova la convocatòria d'ajuts per adquirir productes de primera necessitat per a l'any 2008, (BOIB núm. 93 de 3 de juliol).

Autora

M. ROSA A. ARREGUI ÁLAVA

Tudela (Navarra) 1947. Llicenciada en Dret per la Universitat de Saragossa (1965-1970). Actualment ocupa el lloc de lletrada assessora de Serveis Socials a la Direcció General d'Atenció a la Dependència, Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració. Professora associada del Departament de Dret Públic. Imparteix l'assignatura de Serveis Socials I i II a l'Escola de Treball Social.